

(самозахисту), як і неможливість отримання дозволу на це суперечать положенням ч. 5 ст. 36 КК України.

Таким чином, відсутність чіткого врегулювання обігу зброї в Україні, відсутність реальної можливості легального її застосування створює проблеми під час практичного застосування окремих положень кримінального законодавства щодо необхідної оборони, а також конституційного законодавства щодо права на самозахист. І така невідповідність має бути усунута. Неможливість законного застосування зброї в Україні значно обмежує право людини на самозахист.

Список використаних джерел

1. Діденко С. Громадяни як суб'єкти обігу та застосування зброї в Україні. Наукові записки [Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Право. 2017. Вип. 1. С. 81-87 : сайт/ URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/1_2017/81-87.pdf/

2. Бусол О. Зарубіжний досвід легалізації вогнепальної зброї та можливість запровадження на території України // Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. : сайт. URL: http://www.nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2757:zarubizhniydosvid-legalizatsiji-vognepalnojizbroji&catid=8&Itemid=350/

3. Зуров Ф.Ф. Досвід зарубіжних країн щодо легалізації вогнепальної зброї та запровадження її в Україні. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2021. : сайт. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10660/Dosvid%20zarubizhnykh_Zurov_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y/

Олійник Олена Сергіївна,

начальник юридичного відділу Тренінгового центру прокурорів України, професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

Загально відомо, що сьогодні в Україні відбуваються активні євроінтеграційні процеси. Саме в зв'язку з цим вітчизняне законодавство зазнає численних змін. Не завжди такі зміни, на жаль, йдуть на користь суспільству, політиці держави та правовій системі зокрема.

Якщо раніше можна було з впевненістю говорити про те, що вітчизняна правова система відноситься до романо-германської правової сім'ї, то сьогодні, переважна більшість вчених погоджується з думкою про те, що правових систем, які б на лежали до правових сімей як таких в чистому вигляді, практично не існує. Наприклад, деякі

східні вчені в своїх працях наполегливо стверджують, що такий принцип права як «принцип рівності громадян перед законом» походить з прадавніх джерел, які мають безпосереднє відношення до мусульманської правової сім'ї.

Також, наприклад, якщо взяти за приклад правову систему Німеччини як передової держави ЄС то можна побачити, що на відміну від України, закон про кримінальну відповідальність неповнолітніх там має вищу юридичну силу, порівняно з кримінальним кодексом цієї держави. Отже, правова система України, де на першому місці стоїть саме кодекс, а не закони, має іншу ієрархію нормативно-правових актів. До прикладу, відповідно до ч. 3 ст. 9 КПК України: «Закони та інші нормативно-правові акти України, положення яких стосуються кримінального провадження, повинні відповідати цьому Кодексу. При здійсненні кримінального провадження не може застосовуватися закон, який суперечить цьому Кодексу»[1].

Не можна не брати до уваги положення, які мають місце практично в кожному міжнародному договорі, міжнародній конвенції тощо, де мова йде про те, що кожна країна-учасниця (підписант) такого договору має право сама на власний розсуд вирішувати, яким чином досягти тієї мети, задля якої був створений той чи інший міжнародний документ.

Ще одним прикладом з багатьох інших може слугувати намагання вітчизняного законодавця інтегрувати (втілити) в українське законодавство норми, які регулюють діяльність громадських організацій, що створюються для контролю за діяльністю правоохоронних органів.

Так, аналіз зарубіжного законодавства, вивчення досвіду організації громадського контролю над органами правопорядку та військовою організацією, порівняння запроваджених форм та методів взаємодії приватного та публічного сектору з цих питань вітчизняними науковцями в своїх дослідженнях, дають підстави для висновку, що запроваджені в Україні форми громадського контролю за діяльністю НАЗК, ДБР, НАБУ відсутні в країнах ЄС чи США і вважати такі «ноу-хау» наближенням до європейських стандартів - доволі сумнівно[2].

Також існує чимало питань при перекладі міжнародних конвенцій на українську мову, наприклад, що стосується міжнародних конвенцій про боротьбу з корупцією, де зустрічаються поняття, які не знайшли адекватного об'єктивного втілення у вітчизняному законодавстві.

Отже, на наше переконання, через намагання втілити у вітчизняне законодавство міжнародні норми про боротьбу з корупцією, законодавець періодично забуває адаптувати інші норми визначеного законодавчого акту (в даному випадку Кримінальний кодекс) для цього. Так, на наш погляд, поняття «злочину» (кримінального правопорушення), що сьогодні існує в КК, не відповідає визнанню позиції, що «пропозиція» та «обіцянка» мають визнаватись злочинами.

Насправді, на нашу думку, вітчизняна правова система має власний потужний потенціал і повинна мати вибір на власний вектор розвитку. Адже в Україні для цього є все:

- досвідчені наукові кадри;
- потужна база вітчизняних досліджень;
- велике бажання бути частиною міжнародного співтовариства;
- достойне матеріально-технічне забезпечення законодавчого та дослідницького процесу;
- розуміння між гілками влади;
- політична воля.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Бабіков О.П. (2021) Громадський контроль за діяльністю правоохоронних органів: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право», 1(58), 171–176. <https://doi.org/10.18372/2307-9061.58.15325>.

Орлеан Андрій Михайлович,

заступник директора Тренінгового центру
прокурорів України, доктор юридичних
наук, доцент

ЛЮДИНА ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Теза про те, що людина є об'єктом кримінально-правової охорони не викликає супротиву в її вживається теоретиками й практиками значний період часу. Натомість у випадках, коли людину визначено законодавцем в якості обов'язкової ознаки конкретного складу злочину виникають певні складнощі. Не заглиблюючись в проблематику та дещо ігноруючи покладену в основу вітчизняної доктрини ідею про віднесення кожної значимої ознаки конкретного кримінального правопорушення до того чи іншого елемента складу злочину, ми нерідко в межах кримінального права просто називаємо людину потерпілою й не вдаємося до деталей.

Однак використання процесуальної категорії «потерпілий» в матеріальному праві не може вважатись коректним. Її справа не лише тому, що вона не вписується в структуру ознак та елементів складу злочину, а й в низі інших причин.

По-перше, закріплення поняття «потерпілий» в кримінальному процесі має конкретне утилітарне призначення: наділити цього учасника кримінального процесу сукупністю процесуальних прав та обов'язків. Саме тому потерпілою особою в кримінальному процесі може бути визнано не лише ту особу, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а